

Päivio Romanov, avgreiðslustjóri í finska javnstöðuráðnum:

Hagtöl gera viðurskiptini sjónlig

Tað er trupult at fáa hagtöl til vega, sum siga nakað um lutfallið millum kynini á arbeidsmarknaðinum, men tey eru av stórum týðningi fyri at gera stöðuna sjónliga

TURID KJØLBRO

Finska umboðið á pallborðsfundinum, sum norðurlandsku javnstöðunevndirnar skipaðu fyri leygardagin, Päivio Romanov, sum er avgreiðslustjóri í javnstöðuráðnum, tosaði um, hvussu týðningarnikið tað er at hava hagtöl. Í Finnlandi fevnir javnstöðulógin um øll samfelagsviðurskipti, ikki bara arbeiðslív. Hagtöl hava stóran týðning og gera viðurskiptini sjónlig. Men tað er ein sannroynd, at tað er ringt at fáa hagtöl. Í tølum, sum Starvsmannafelagið kunngjörði herfyri,

sæst, at fleiri kvinnur eru í teim lægstu lönarbólkunum, og í teim hægri lönarbólkunum eru 71% menn og 29% kvinnur.

Arbeidsmarknaðurin í Finnlandi er meiri kynsbundin enn í hinum Norðurlöndunum – undantikið Føroyum. Staturin er mansdomineraður, kommunurnar eru kvinnudomineraðar, og tað hevur samband við, hvussu uppgávurnar eru býttar. Kommunurnar hava til dømis ábyrgd av heilsu- og almannamálum, sum eru kvinnuøki. Statsmøtingin er tradisjonelt mansøki. Og lönarviðurskiptini eru

hareftir.

Í privatu vinnuni er munurin uppafur stórri. Fåar kvinnur hava leiðandi störv við høgari lön.

Päivio Romanov tosaði eisini um kolektivar lönarsáttmálar, tað vil siga at tú fært somu lön fyri arbeiði av sama virði. Dømi vórðu tikin fram um rættarmál, sum hava koyrt um lönarviðurskiptini á kongligu postalinsverksmiðjunum í Danmark, har kvinnurnar arbeiða eftir einum sáttmála og menninir eftir einum øðrum. Tær teknar blómur á postalinið meðan menninir skrúva nakrar dimsar á.

Men teir fáa væl meiri í lön. Kvinnurnar vildu ikki finna seg í lönarmuninum og í einum gerðarrætti varð avgjört tikið um, at tær eiga somu lön sum menninir. Ein slíkur úrskurður byggir á føleika, fyritleykt, kunneleika og annað, ið hevur týðning fyri einstaka arbeiðið.

Päivio Romanov visti á ymisk viðurskipti, sum verða gjørd á javnstöðuøkinum í Finnlandi. Í finsku grundlógini stendur, at tað ikki er loyvt at gera mun á

kyni. Royndir verða gjørdar at bróta tann kynsbundna arbeidsmarknaðin. Á fleiri skúlum eru verkætlanir í gongd, ið hava til endamáls at broyta hugburð, til dømis at fáa gentur at fáa áhuga fyri tøkni.

Á arbeidsmarknaðinum arbeiða partarnir saman um at finna lönarskipanir, sum ikki gera mun á kyni. Arbeidsbólkar arbeiða eisini við verkætlanum, sum skulu fáa arbeiðslív og familju at hanga saman. Átlanir eru gjørdar fyri

javnstöðu á tí einstaka arbeiðsplássinum.

Kollektivu sáttmálarnir á arbeidsmarknaðinum verða kannaðir, tí spurningurin er, um teir eru í samsvari við javnstöðulógina í Finnlandi og ES.

Partarnir á arbeidsmarknaðinum arbeiða saman við arbeidsmálaráðharranum um at gera eitt arbeiðspláss, har javnstöða verður roynd í verki.

Upphiting til fyrsta skúladag

Hugnaløta var mánadagin fyri næmingunum, ið skulu byrja í 1. flokki í Kommunuskúlanum í Havn eftir summarsteðgin

TURID KJØLBRO

Mánadagin var hugnaløta í Kommunuskúlanum í Havn, tá ið 1. flokkarnir, sum skulu byrja í skúla eftir summarfrítíðina, stígu inn um skúlans gátt fyri fyrstu ferð.

Endamálið við at bjóða foreldrum og børnum í skúla triggjar mánaðir, áðrenn skúlin byrjar er at kunna tey um skúlan og skúlans arbeiði. Hanus Joensen, skúlastjóri, greiddi teimum frá, hvussu tað verður at byrja í skúla, hvørjar lærugreininir eru, hvørjir lærararnir eru, hvørjir floksfelagirnir eru og annað. Tey fóru í flokshelini, har tey finga eithvørt at gera, og stundir vóru eisini til at fáa okkurt smávegis at eta og drekka.

Kommunuskúlin hevur saman við Musikskúlanum eina roynd, har allir 24 næmingarnir í fjórða flokki spæla uppá okkurt ljóðfari. Og hesi framfærdu tónleik á hugnaløtuni.

– Tað er eitt slag av harmoniorkestri og tað riggar ónatúrliga væl, sigur Hanus Joensen.

Fimti flokkur sang fyri teimum smáu. Tey hava eitt kór, sum Knút Olsen tekur sær av. Knút Olsen hevur gjørt lögini, Aleksandur Kristiansen orðini. Børnini finga eisini høvi at syngja við. Tey vóru sum vera man ógvuliga spent at sigga skúlan, sum tey fara at ganga í komandi tiggju árin.

– Tað er ógvuliga gott og positivt at hava eina slíka hugnaløtu, áðrenn skúlin av álvara byrjar. Børnini kunnu tá við egnum eygum sigga, hvussu skúlin er, og annars fáa at vita, hvat ein 1. flokkur ger, sigur Hanus Joensen.

Kommunuskúlin royndi hetta tiltakið í fjór fyrstu ferð, og ætlan er at halda fram við at skipa fyri eini slíkari upphiting til fyrsta skúladag í framtíðini.

Átlanin er, at triggir 1. flokkar byrja í Kommunuskúlanum eftir summarfrítíðina. Óvissa er framvegis um tann eina flokk, ið hoyrir til okið norðan fyri Landavegin, um tann flokkurin byrjar í Kommunuskúlanum ella í Venjingarskúlanum.

Børnini hittast aftur 17. august, tá ið skúlin byrjar aftur eftir summarsteðgin.

MYNDIR: JENS KR. VANG

